

709.
M
1727,3

I. N. D. N. J. C.
DISSERTATIO INAUGURALIS
DE
DEPOSITO JURIS
SEU
CONSIGNATIONE

Quam
adjuvante Divino numine
ex decreto

Inclytæ Facultatis Juridicæ in Alma
Argentoratensium Universitate

PRO LICENTIA

Summos in utroque jure honores &
Privilegia Doctoralia
rite consequendi

Eruditorum Examine

submittet ac solenniter defendet

JOH. BAPTISTA WENDEL,

de HAYANGE Wolmeringensis.

Ad Diem 11. Mart. A. C. H. M. DCCXXI.

horis locoque solitis.

ARGENTINÆ,
Typis Typographiæ Regiæ.

70.

VIRO PER ILLVSTRI,
DN. DN.

JOH. ANTONIO,
LIB. BARONI ab ELTZ,

Domino in Ottange, Tiercelet &c. &c.
Agm̄inis, quod Brigade vocant, in Copiis REGIS
Christianissimi Ductori fortissimo,
Legionis Sparrianæ Tribuno summe strenuo,
Ordinis Militaris S. Ludovici Com-
mendatori Meritissimo,

DOMINO SVO GRATIOSO

Hasce Theses inaugurales ut animi innumeris
beneficiis ad Gratitude[m] obstricti Pignus

D. D. D.

HVMILLIMVS CLIENS

JOH. BAPTISTA WENDEL, de HAYANG,
Wolmeringensis.

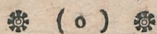

Diu jam est, Domine Gra-
tiose, quod insignia illa,
quibus Benignitas Tua
tum Parentem meum,
tum totam nostram Familiam, ma-
ctavit beneficia requirant, imò po-

stulent, ut gratias Tibi, si non referremus, haberemus tamen. Nec omisimus omni data occasione eò al- laborare, ne ingratitude Rei agi possimus. Hoc Gratitude te- standæ studium cum suavissimus Pa- rens omnibus nobis à primis vitæ an- nis curatissime inculcaverit, ad nul- lum tamen magis id pertinere vide- tur, quam ad me, cui nascendi ordo & diuturniorem jam Gratiæ Tuæ usum indulgit & Fratres exemplo meo ad officium excitandi legem imposu- it. Non potuit itaque, Domine, Per-Illustri, cum *Inaugurali Dissertatione* Juridicorum Studiorum ratio

gra-
illa,
Tua
m,
ma-
po-

Publico esset reddenda, committere, quo ita id facerem, ut simul publice testarer sub cujus Patrocinio Tutelaque tam reliqua; tum Academica vita feliciter cesserit. Levidense quidem est hoc, quod Tibi offero offero munusculum, nec ejus Fortuna dignum, qui Prudentia ac virtute sua & Ludovici Magni & Augustissimi Galliarum Regentis judicio honores summis proximos tenet, quiq; illustribus suis factis orbi jam diu persuasit, dignissimum se esse, qui originem referent ad eam Familiam, qui Electoes, Episcopos, aliosque summis honoribus & Ecclesiasticis & Civili-

bus non ornatos magis quam dignos,
 & ut paucis dicam, maximos Toga
 Sagoque Heroas produxit; ast certus
 de Humanitate Tua confido Te ta-
 men non minori lubentia id admissu-
 rum, quam summi olim Imperantes
 levisima etiam dona læto animo ac-
 ceptavere. Quo minus majora præ-
 stare possim & Tua Felicitas facit &
 mea Paupertas. Cum itaq; fortuna
 mea beneficiis Tuis respondere non
 possim, sufficiat animo respondere
 animum. De hoc sane, Domine
 Gratiöse spondeo eundem non mi-
 nus, quam Parentis & Fratrum,

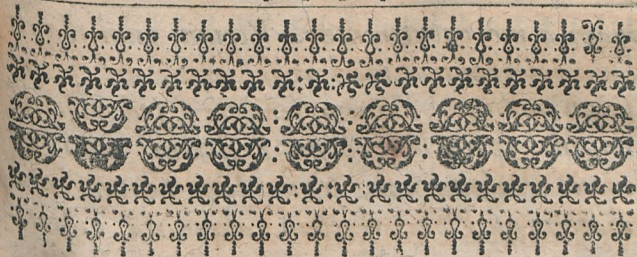
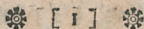
✻ [o] ✻

Tibi dum Spiritus hos reget arctus,
omni observantia & fide fore addi-
ctissimum. Vale & facere perge
Per-Illustris Nominis Tui

Clienti humillimo

JOH. BAPTISTA WENDEL
de HAYANGE.

QVÆSTIO

Proæmium

Post quam per Dei gratiam ante mensam,
 Et siquid amplius inchoata in hac Univer-
 sitate Facultatis Juridica examina felici-
 ter sustinuissem, mihi que data esset a dicta
 Amplissima Facultate potestas de quocumque
 Themate inauguraliter disputandi, muneris mei
 esse duxi, ut sine mora de argumento quodam
 inauguraliter disserendi circumspicerem. quod
 dum feci, præ aliis sese oculis meis obtulit,
 que omnia fere nunc fora nostra occupat, Ma-
 teria de Deposito Juris. Postulasset quidem
 ejus gravitas Et utilitas, ut ad amussim Con-
 troversia inde oriunde juxta Legum nor-
 mam

A

mam

*mam à me excuterentur. Verum cum illa res
humeros requirat meis robustiores, nec propo-
situm mihi sit, librum scribere, sed disserta-
tionem, spero benevolum Lectorem aequi bo-
nique consulturum, si quasdam tantum huius
materiae questiones tractem, atque ita disserta-
tioni amice occasionem suppeditem. Faxit
Deus, ut omnia bene
cedant!*

QUÆSTIO

QUÆSTIO PRIMA.

Quid sit Depositum juris ?

Notandum autem hic, quod Depositum juris varias admittat significationes: Generali acceptione Depositum juris dicitur omne Depositum, quod jure fit, quo sensu sub eodem etiam Depositum, quod facti vocant Doctores, continetur. Specialiter autem sumitur, pro actu, qui deposito facti contradistinguitur, & perquem non hoc agitur, ut

A 2

IO

res
po-
ra-
bo-
jus
ra-

obligatio contrahatur, sed ut potius illa tollatur. Depos-
 positum juris in hoc sensu speciali sumptum iterum vel pro-
 prie accipitur vel improprie; si improprie, tum denotat
 Depositionem, quæ oblationem & obsignationem præce-
 dentem non habet. Si proprie, tunc denotat actum Depo-
 sitionis, quem oblatio & obsignatio debito modo facta ante-
 cessit; de quo juris Deposito inprimis agere nobis est pro-
 positum quo in sensu *Depositi juris* nobis nihil aliud est,
 quam modus tollendi obligationem, quo Debitor pecuni-
 am vel rem Creditori oblatam, sed ab eodem non accepta-
 tam apud Magistratum deponit, eum in finem, ut ipse ab
 obligatione liberetur. Dum diximus, Depositi juris esse
 modum tollendi obligationem; per hoc ipsum distinguitur
 illud a Deposito facti, quippe quod est contractus introdu-
 cendæ obligationis causâ celebratus, & quidem principaliter
 ad custodiam; qui enim ita deponit, id agit primario,
 ut depositarium sibi ad rei depositæ custodiam obstringat;
 quod plane aliter se habet indeposito juris, ubi primario
 id intendit Deponens, ut se ab obligatione liberet,
 non, ut alterum ad custodiam obliget. *Vid*

Müller ad Struv. Ex. 47. § 89.

QVÆSTIO

QVÆSTIO II.

*An Verbalis Oblatio sufficiat
ad verum Depositum Juris consti-
tuendum?*

Antequam ad Quæstionem propositam respondeamus, necesse erit, prius, quid sit *Verbalis oblatio*, exponere. Est autem illa talis Oblatio, quâ quis pecuniam vel rem aliam debitam non secum habens, verbis solummodo creditori declarat, se paratum esse ad solvendum id, quod ex præcedenti obligatione præstare tenetur; cum è contrario *Realis Oblatio* fieri dicitur, quando res debita præsens ita offertur, ut, si Creditor velit, statim illius possessionem nancisci possit. Jam vero quæritur: Quænam ex his duabus oblationibus in Deposito Juris adhibenda sit? an nempe sufficiat prior illa, an vero necessario requiratur hæc posterior?

Qui verbalem admittunt, pro sua Sententia defendenda allegant: 1. quod *verba* Sæpius suæcedant in locum *rei*, ad eum effectum, ut æque exinde nascatur obligatio, ac si res ipsa intervenisset. Sic videmus ex *l. Tit. 7. de Verbor. Oblig.*

A 3

non

non minorem vim atque autoritatem *verbali* contractui tribui, ac *reali*. vid. etiam *l. r. §. i. & 7. π. de obligat. & action.* unde factum, ut *Juris-Consultus VLPRIANUS* in *l. 9. π. de rebus Credit.* Conditionem certi, uti ex *Realis*, ita quoque ex *Verbali* obligatione oriri pronuntiaret. Adde, quod idem per *l. r. & 2. π. de Novat.* utrique similem & eundem plane tribuat effectum ratione novationis. *Æquali modo verbalem citationem* ad eundem scopum tendere idemque operari, quod *Realis*, nempe comparitionem citati, cuilibet notum est. Et, quis negaret? ex *verbali injuria* æque actionem, injuriarum scilicet, descendere atque ex *Realis*. Ex quibus tandem concludunt, ad horum exemplum, *Oblationem* quoque *verbalem* non differre quoad effectum a *Realis* 2. porro ex *l. 122. π. de verb. obligat.* ostendere conantur, verba: *se paratum esse, pecuniam numerare Creditori* pro vera ac sufficienti obligatione accipi a *JCTO SCÆVOLA*. 3. Rigorem *Juris* ac apicem superfluum esse adstruunt, præcise requirere, ut res solvenda statim sit præsens; quid enim interest, an eo momento *Debitor* loquitur, a *Creditori* videri & apprehendi possit, an vero mox post acceptationem a *Debitori* extradatur. Imo 4. cum boni *Legislatoris* ac *Judicis* sit, novis & minime necessariis sumtibus partes litigantes non gravare, iniquitatis illos accusant, qui statuunt, in casu, ubi res debita difficulter, & non nisi magnis cum impensis ad *Creditori* transferri potest, si probabile est, rem non acceptum iri, necessariam esse momentaneam rei oblatae præsentiam, sic enim inutiliter & sæpius cum non exiguo alterius partis damno expensæ multiplicarentur. Quintum & firmissimum, ceu ipsi sibi imaginantur, argumentum deducunt ex *leg. 72. π. de Solution. Pr.* ubi *MARCELLUS* omne id

pro soluto habet, in quo Creditor accipiendo moram fecit. Ergo concludunt, si Creditor Debitorem, qui paratus est, mox post acceptationem numerare pecuniam, repellit, hoc non offerenti nocere, & per consequens Rei debitæ præsentiam non absolute requiri.

Verum hæc omnia non impediunt, quo minus contrariam & eorum amplectamur sententiam, qui Realem omnino Oblationem in Deposito Juris exigunt. Quoniam enim vocabulum *Oblatio* in sensu communi atque ordinario (à quo juxta bonæ interpretationis Regulas præter summam necessitatem recedere non possumus) indigitat actua- lem aliquam rei ostensionem, atque talem exhibitionem, quâ Debitor rem debitam, e. g. pecuniam numeratam Creditori repræsentat eo animo, ut Creditor illam accipiat, numeret, quantitatem & qualitatem specierum examinet, ipsumque postea a debito liberet; de tali etiam oblatione *l. 9. C. de solut. & liberat.* loqui statuendum est; inprimis, si consideretur, oblationem, ut vocant verbalem revera non esse Oblationem ipsius rei debitæ, sed potius oblationem voluntatis, qua Debitor declarat, se id, quod nunc præstare tenetur, postea in solustione oblaturum. Accedit, quod etiam verus sensus grammaticalis vocum: *fero, defero, profero, transfero* & ita quoque *offero* significet actum aliquem extraneum atque realem. Id quod porro clarius fit ex Inspectione *l. 19. Cod. de Usuris*; ibi namque expressus proponitur casus talis Oblationis, postquam Creditor in continenti rem oblatam suscipere, perspicere atque pecuniam numerare possit. *Jung. l. 28. π de adm. & periculo Tut. l. 87. π. de Condit. & demonstrat.* Quam vocis *offerre* explicationem approbare

probare etiam videtur *l. 2. C. de Usuris & l. 13. § 8. π. de action. Emi. Vendit.* Ex quibus facillimum probatum est, oblationem ita fieri debere, ut in ipso actu oblationis Creditori innotescat, an debite & legitime facta sit, scilicet, an totius debiti, atque in eadem, qua stipulatum est, specie solutionem debitor præstare velit quæ certe Creditor distincte dignoscere nequit, si non adest realis debiti oblatio. Ut taceam difficultates innumeras & lites quæ si res debita absens est, exinde oriuntur, præsertim cum certum ac definitum tempus præfigi nequeat, intra quod vera oblatio post verbalem sit facienda, cum tamen multum creditoris æque ac debitoris interfit, an hoc vel illo momento res debita solvatur. Et sic in praxi obtinere testatur *CARPZOV. Resp. 99. Lib. V.*

Casus hic exceptos tradit *MÜLLER.* in *Not. ad STRVV. Exercit. XLVII.* & *SCHVLTZ* in *Tr. de Oblat. Obfignatione & depos. pecun. deb. c. 8.*

Ad objectiones supra propositas, in Cathedra, si dabitur occasio, respondebimus.

QVÆSTIO

QVAESTIO III.

*An Depositum Juris recte
constituatur, si Debitor non to-
tum, sed partem ejus, quod de-
betur, Creditori offert?*

Oblationem inter modos tollendi obligationem à Jctis referri, ac, si rite, id est, accedente Obligatione ac Depositione legitima, fiat, instar solutionis esse, vix est, ut dubitemus. unde porro infertur, illam Solutionis, ubi nihil aliud obstat, imitari naturam. Nunc autem manifesti juris est, Solutionem particularem (ut loqui amant) per quam non tota ac integra Debiti summa, sed pars tantum Creditori præstatur, non liberare a contracta obligatione. Ex qua ratione CAJVS ad officium Judicis pertinere dicit in *l. 3. π. Famil. Excisc.* ut curam gerat, ne credita per partes attribuantur sed pro solido. Unde consequens est, Quæstionem nostram negative decidendam, statuendumque esse, ad constitutionem Depositi Juris legitimam requiri, ut integra summa debiti Creditori offeratur; quod ni fiat, licitum erit, oblatam partem recusare; quæ & si postea rite obsignetur,

B

tur,

tur, atque apud Judicem deponatur, nihilominus tamen pro non soluta habetur in *l. 41. §. 1. π. de Usur. & fruct.* add. *l. 9. C. de solut. & l. 3. C. de Luit. pign.*

Ratio est, quia Sæpe & Solutio & exactio partium non minima secum fert incommoda, nihilque tam naturale in Jure nostro reputatur quam eo genere quidve dissolvere quo colligatum est, per *l. 35. π. de Reg. Jur.* Iniquum præterea esset, Creditori adimere Jus, quod ex natura obligationis ipsi competit, vi cujus Solidum persequi potest.

Adeo autem particularis Solutio vel oblatio vinculum obligationis non tollit, ut nequidem cursum usurarum, illius etiam partis, quæ soluta vel oblata fuit, sistat. Clarissime hoc patet ex *l. all. 41. π. de Usur. & fruct. §. 1.* ubi *Lucius Titius*, cum centum & usuras aliquanti temporis deberet, minorem, quam debebat, summam exsolvens condemnatur in præstationem usurarum totius debiti. Quod eousque extendunt Doctores, ut asserant, debitorem totam quidem.

Debiti sortem sine tamen usuris offerentem juste repelli posse, ejusque præstationem, pro particulari solutione habendam esse; ad totum enim debitum etiam computantur usuræ; idque probant ex *l. alleg. 19. C. de Usuris.* Imo, si vel modicum de sorte sive de usuris in debito perseveret, invalida & nullius momenti erit oblatio, nec impedit, quo minus Creditor rem pignori sibi ob hoc debitum obligatam distrahere queat. *Conf. l. 2. C. Debitorem Venditionem pignoris impedire non posse.* Atque hanc Juris Romani Decisionem approbare

probare quoque & confirmare videtur Praxis tum Gallia, tum Germaniæ. Et in *Recessu Imperii* ultimo de A. 1654. §. 172, particularis Solutio certis tantum Debitoribus, & in certo casu, tanquam beneficium singulare, conceditur. Quæ exceptio Regulam in casibus non exceptis firmat. De Usu fori Gallici v. *L'ANGE Nouveau Practicien, françois. L. IV. c. 16. des offres & Consignations.*

Notandum tamen hanc nostram de Invaliditate particularis Oblationis assertionem varias pati limitationes; sunt enim Casus plures, ubi partem creditori offerre licitum est, omnes scilicet ii, in quibus Solutio particularis locum habet, quales sunt: 1. si Creditor & Debitor de ea inter se convenerint; quæ pacta partium Specialia legem contractui dare dicuntur in *l. 48. π. de pact. conf. etiam l. 41. π. de Usur. & fruct. §. 1.*
 2. Si pars debiti, quæ offertur, liquida, residuum autem illiquidum sit; ut, si decem petat Creditor, Debitor vero non nisi quinque se debere confiteatur, tenetur Creditor quinque oblata accipere; & reliqua, quæ nec liquida, nec probata sunt, in Judicio persequi ut probat *CARPZOV. Resp. 99. L. IX, ex l. 21. π. si certum pet.*
 3. Si residui, quod non oblatum fuit, potest fieri compensatio, ex gr. Aulus debet Balbo trecenta, postea Balbus mutuam accipit ab Aulo summam ducentorum. Quæritur an si Aulus Balbo realiter offerat centum, hæc oblatio valeat? Et Respondemus quod sit, valida quia reliqua ducenta per Compensationem Soluta sententur ob *l. 4. & ult. §. 1. Cod. de Compens.*
 4. Si promissa

missa fuerit solutio diversis in locis; in hoc casu enim particulares oblationes fieri possunt tot, quot sunt loca diversa. *v. l. 2. §. 4. π. de eo, quod certo loco.* 5. sufficit particulariter offerri pensiones annuas publicas. *per l. 4. de Collat. fund. patr.* 6. Vbi favor libertatis & alimentorum qui, in Jure nostro maximus est, pro Debitore militat. 7. Si Debitor sine culpa sua e. g. per calamitatem bellicam ad tantam paupertatem redactus, ut difficulter vel plane non totum simul soluere possit debitum, *p. Rec. Imp. de Anno 1654. §. 172. supr. all.* 8. Juxta Jus Canonicum qui poenae partem solvit, pro parte praestita liberatur, *v. C. 9. X, de Poenis.* Aliae Exceptiones occurrunt in *Colleg. Jurid. Arg. Tit. de Solut. n. 11.* & apud SCHVLTZ in Tract, supra cit *c. 4.*

Breviter id notandum; Vbicunque particularis solutio locum invenit, ibi quoque particularem posse fieri debiti oblationem, sed regulariter totam ac integram oblationem ad liberandum Debitorem requiri.

Objicitur quidem, I. quod qui potest plus, possit etiam minus, juxta Reg. Juris notissimam. Nunc autem plus damni sapius infert Debitor Creditori ante Diem Stipulatum solvens, quam si non totum, opportuno vero tempore, solvit; & certum tamen est, solutionem ordinarie prius fieri posse, quam Creditor velit, quo sic nulla Debitor auferatur occasio sese liberandi ab are alieno, *arg. l. 70. l. 98. §. 4. π. de solut. & liber l. 35. §. 16. l. 137. §. 2. π. de V. O. l. 17. de Reg. 1.* Quae liberatio, cum inter ea, quorum favor non est exiguus, ob interesse

interesse publicum merito refertur, in casu quoque, ubi Debitor per partes solvens paulatim sese a debito liberum ac immunem reddere conatur, locum habere debet. Ad quod respondemus: a tempore Solutionis, quippe quod ut plurimum debitoris causa adjicitur, ad quantitatem solvendam concludi non posse; & si vel maxime possit, Leges supra allegatas ediametro obstare. Et hæc sunt, quæ omnino etiam vincunt *l. 9. §. 1. π. de Solution.* quam in contrarium allegant; hunc enim Textum eum præsupponere casum, ubi Creditori scienti nec contradicenti Solutio particularis Facta est, communis fert Doctorum opinio. *Vid. LAVTERBACH, Colleg. Theoret. pract. Tit. de Solut. §. 24.* Opponunt 3. JurisCti Juliani Sententiam qui Prætori injungendum statuit, ut Creditorem compellat ad accipiendum id quod offertur, licet totum non conficiat debitum, per *l. 21. π. de Rebus Creditis* Corpori Juris insertam a JUSTINIANO Imp. approbatam fuisse, & adhuc hodie obtinere. Sed re-gerimus, ex ipsis textus citati verbis, si curatius perpendantur, apparere, nec Creditorem ipso jure obligatum esse ad partem debiti accipiendam, nec Prætozem teneri absolute, ad compellendum Creditorem, ut quod particulatim eidem solvitur accipiat; dicitur enim duntaxat *humanius facturum videri Prætozem, si Creditorem cogit ad acceptationem.* Unde sequitur, stricto & summo jure in Creditoris voluntate ac humanitate positum esse partem accipere vel non accipere; quamvis & non sine ratione dici queat, hunc textum agere partim de debito liquido, partim de illiquido; quam explicationem requirere videntur verba: *reliquum persequi & lites diminere.* Eadem nostra Responso est ad *l. s. C. de distract. pign.*

B 3

QVÆSTIO

QUÆSTIO IV.

Ad quem spectet periculum Depositi Juris, an ad Creditorem, an vero ad Debitorem?

FACTA rei debitæ oblatione legitima, id est, tali, quæ realiter, testibus præsentibus opportuno tempore ac loco congruo fiebat, prudentis Debitoris est, ut in casu, si Creditor illam sine justa causa accipere recuset, eam obsignet, adhibitis tamen & hic omnibus a lege præscriptis solennitatibus ac requisitis; inter quæ Dd. referunt 1. præsentiam Creditoris, vel in casu, si absens sit, facta interpellatione Judicis, ejusdem citationem ad videndam obsignationem & depositionem. arg. l. 47. *π de Re jud.* vid. tamen l. 6. & 19. C. de *Usuris*. 2. Prænumerationem pecuniæ in oculis Judicis competentis, vel si hujus copia fieri nequit, duorum ad minimum testium instituendam, quo sic appareat, totum omnino debitum obsignari. 3. Rei debitæ in sacculum vel cistam immisæ obsignationem, quæ fieri debet vel sigillo Judicis, vel hoc deficiente utriusque testis. Hoc facto Debitori insuper incumbit, ut rem ita obsignatam custodiæ tutæ committat ac deponat & quidem secundum hodiernam praxin in loco Judicii, quanquam olim

olim juxta Jus Romanum ubicunque locorum modo
 tutorum deponi poterat. v. l. 1. §. 3. l. 6. π. de Procurat.
 l. 6. & 19. C. de usur. l. 28. §. f. π. de adm. & peric. Tutor.
 l. f. π. de Tabul. exhibend.

In Gallia Judicii persona aliqua publica est con-
 stituta coram qua omnes obsignationes & depositiones
 sunt celebranda; prouti ex Declaratione Regis LUDOVICI
 XIV. d. 22. Aug. de A. 1669. art. 10. patet.

Jam ponamus, cuncta hæc requisita strictè obser-
 vata, sed casu fortuito factum fuisse, ut res deposita
 vel deterioraretur vel plane periret, controvertitur,
 quis inter partes litigantes damnum hoc ferre debeat?
 Equidem, cum res suo domino pereat secundum no-
 tissimum Juris Brocardicum, videri posset damnum rei
 depositæ datum nullo modo pertinere ad Creditorem,
 utpote qui dominium habere non potuit in rem, quam
 accipere recusavit; in invitum namque dominium non
 transferatur, per l. 55. π. de obl. & Act. l. 17. §. 1. π. de ad-
 quir. & amitt. poss. manet igitur debitor deponens rei
 depositæ Dominus ita, ut in ipsius situm sit potestate
 ac voluntate, illam quodocunque lubuerit, iterum re-
 petere, suo tamen, ut dicemus infra, damno ac pericu-
 lo, quamdiu a Creditore non fuerit acceptata, & per con-
 sequens ipsum etiam omne, quod circa rem depositam
 obvenit, detrimentum manet. Sed respondemus con-
 cedendo antecedens, & negando consequentiam. Lar-
 gimur enim, Dominium talis rei legitime depositæ non
 transire in Creditorem invitum; licet nos non lateat,

CARPOVIUM cum compilatore Collegii Jurid. Arg. existimare, dum debitor hoc animo deposuit, ut vellet Creditorem acquirere, traditionem, non veram quidem, attamen fictam hic intervenisse, ac per traditionem istam, Creditori possessionem & per consequens Dominium acquiri v. *Ej. Resp. C.*

Num vero exinde sequitur, periculum non transferri? Minime gentium, scimus enim in contractu Emptionis dominium rei venditæ, pretio non soluto nec fide de eo habita, remanere apud Venditorem, ad eum effectum, ut rem venditam in isto casu iterum vindicare queat, non tamen hoc dominium obstare, quo minus periculum rei venditæ regulariter sit penes Emptorem, uti clarissime id apparet ex *toto ff. Tit. de periculo & Commodato rei venditæ.* Pari modo in casu nostro, ubi res deposita quoad valorem vel diminuta vel in totum reprobata, vel, si incendio aut aliter amissa fuerit, omne hoc detrimentum ad Creditorem redundabit, quippe qui in mora debitum accipiendi constitutus quæcunque ex hac mora proveniant mala solus sufferre tenebitur. Unus quisque moræ poenas luat, qui eam facit. Sic emptori ob moram in solvendo commissam usuræ pretii præstandæ veniunt per *l. 13. §. 20. π. de act. Empt. vend. l. 32. §. 2. π. de usur. l. 13. C. Eod. l. 24. & 25. in f. π. Depos. (non obst. l. 34. §. 21. π. de act. E. V. l. 5. C. eod. l. 60. π. pro socio)* Sic vicissim venditor moram in extradenda re faciens ad interesse condemnatur, ita, ut omnis utilitas Emptoris hic in æstimationem veniat, quæ modo circa ipsam rem consistit, per *l. 3. §. 3. & 4.*

§. 4. l. 21. §. 3. π de A. E. V. Ita quoque Creditor, cum
 poruisset periculum a vertere, rem nempe oblatam
 iusto tempore acceptando, sibi imputet, quidquid ex suo
 facto emergit, quam etiam ob causam nulla eum dignum
 commiseratione censent leges Civiles; juxta has enim
 damnum, quod quis sua culpa sentit, non sentire videtur,
 l. 20. π. de R. I. volentique non fieri injuriam, certum
 est. Voluisse autem Creditor ideo creditur, quia, licet
 ab initio in eo peccaverit, quod sine justa causa recu-
 savit, cum tamen postea potuisset rem depositam, an-
 tequam, metus periculi aderat, utili rei Vindicatione
 ad se trahere per l. 8. in f. C. ad exhib. hanc actionem
 seu remedium consequendi debitum lubens neglexit.
 Et foret sane æquitati tum naturali tum Civili con-
 trarium, ut ille vel minimum damnum sentiat, qui me-
 dia a legibus ad avertendum periculum, seque ab ob-
 ligatione liberandum præscripta, debito modo adhi-
 buit; Talem autem in nostro casu Debitorem esse sup-
 ponimus, sicut e contrario justissimum est, ut Creditor
 beneficii legis non perfruatur, quam contemnendam
 esse censuit l. 21. C. de Jur. delib. §. 12. utque talis moro-
 sus, qui per recusationem suam debitorem novis sumti-
 bus oneravit, non tantum omne periculum rei oblatae,
 sed & expensas eam ob rem factas, quas declinare & po-
 tuisset, & debuisset, solus ferat, Imprimis si consideretur,
 quod ex diverso, quicquid rei depositæ interim accedit,
 spectet ad Creditorem. Atque sic in plurimis tum Gal-
 liæ tum Germaniæ foris pronuntiatum fuisse, varia hinc
 inde extantia præjudicia testantur.

Majoris indaginis & difficultatis controversia est illa,
 qua Ddres inter se litigant: an, si sola oblatio facta sit

C

fine

sine subsequenti obignatione & depositione, & post recusationem Creditoris, res pereat, Debitor liberetur, nec ne? Sunt, qui distinguunt inter casum, ubi res oblata Debitoris culpa, & inter eum, ubi sine ejusdem culpa periit; in illo liberationem denegant, in hoc concedunt, sese fundantes in verbis l. 72. ꝛ. de Solutionibus in qua MARCELLUS sic decidit: *qui decem debet, si ea obulerit Creditori, & hic sine justa causa accipere recusavit, deinde Debitor sine culpa sua perdidit, doli mali exceptione potest se tueri, quanquam aliquando interpellatus non soluerit.* Unde e contrario argumentantur, debitori ergo, cujus culpa res periit, hoc beneficium non competere, cum eadem aequae culpa, quae Creditori iniuste recusanti imputari & nocere debet, ipsum quoque debitorem redarguat; eoque magis, quo melius ille periculum rei impedire potest, qui rem illam secum habet, quam ille, qui rem non detinet. Propior itaque ac proxima causa interitus rei oblatae est debitor, qui rem possedit & neglexit, remotissima vero duntaxat causa, si non nulla, erit Creditor rem oblatae recusans, & in Debitoris manibus ac custodia illam relinquens.

Sunt autem alii, qui hanc allatam modo distinctionem prorsus rejiciunt, simpliciterque asserunt, rem debitam legitimo modo oblatae, & ante consignationem vel culpa vel sine culpa Debitoris perditam Creditori perire, modo nullus ex parte Debitoris intervernerit dolus. Si excipis, verba legis 72. ita clara esse, ut in contrarium nihil admittant, en novam quidem, ast eruditam sane ac non omnino spernendam nobis suggerit responsionem Celeberrimus Batavorum JCtus Domi-

Dominus GERARDUS NOODT L. 1. Observ. C. 16. qui, licet inficias ire nequeat, in omnibus codicibus verba sine sua culpa perdidit legi, non tamen asserere dubitat, ea aut spuria plane & supposita esse, aut ad minimum errore ignorantium Librariorum corrupta. Prius probare exinde conatur, quod verba illa, si interpolantur, corrumpant sensum MARCELLI alioquin optimum, id est, ipsi Marcello & Juri Civili consentaneum, verba namque sine culpa sua aut similia non apparent in posteriore capitulo versu, ubi casum huc quadrantem Juris Consultus proponit. De qua correctione ac conjectura quid statuendum sit, doctioribus judicandum relinquimus. Posterius, quod nempe corrupta sit hujus legis lectio, facilius admitti potest, ostendit enim modo laudatus Dominus NOODT ex l. 7. §. 2. n. de injuriis, pro voce sua legendum sua, id est summa, ut sensus verborum sit: deinde Debitor ea sine summa culpa (quæ & magna negligentia in l. 226. n. de verb. sign. dicitur) perdidit. Sibi etenim NOODTIUS persuadet, hunc errorem, quem Librarii in legenda contracta scriptura sua pro sua cum summa illam denotare cuilibet, qui antiquos codices mistos vel leviter inspexerit, notum sit, quemadmodum in legem 7. n. de Injuriis, ita quoque in l. nostram 72. n. de Solutionibus irrepsisse; quem enim sensum eruet legens? prout in Florentina Editione impressum: si atrox sit injuria, quam passus sit, (si sua) puta, si servilis? sane, qua ratione servilis injuria vocetur sua, quomodo sua contradistingatur levi, non intelligimus. Verus autem & perfectus constabit sensus, si pro sua leges summa, utpote qualis est injuria servilis, levi coercionis opposita. Quæ ultima doctiss. viri conjectura eo magis appro

approbanda videtur, quo melius *lex 72. de solut.* sic correctæ convenit cum aliis Juris Romani textibus. In *l. 9. π. soluto matrimon.* Maritus non culpam sed dolum præstare debet, si mora per mulierem fuit, quo minus rem debitam reciperet. Juxta *l. 17. π. de Peric. & Commodo rei vend.* non culpa, sed dolus malus duntaxat præstandus, cum moram Emtor adhibere cepit. Et in *l. 5. π. cod.* PAULUS casum tradit, ubi Emtor vini, penes quem stetit quo minus illud tolleretur, si vinum pereat, nihil exigit, nisi quod dolo malo venditoris interceptum fuit. Unde concludimus, omnes citatas has leges id indigitare, ut Creditori seu illi, cui debitum præstandum (qualis in Imo nostro casu est mulier, in 2. & 3. Emtor) res oblata semper pereat, si per eum stetit, quo minus illam acciperet, si que Debitor, seu ille, qui aliquid præstare debet (nempe in Imo casu maritus, in 2. & 3. venditor) nullum dolum commisit.

QVÆSTIO V.

An, si Debitor recipiat Depositum Juris, Creditori de novo competat actio contra Debitorem ad solutionem consequendam?

CVM in Jure nostro nullum præcise tempus definitum legimus, quamdiu Depositio rei debita ob recusationem facta durare debeat, fuerunt, qui statuerent, non opus esse, ut depositum

positum tale perpetuum sit, utque expectetur, usque dum Creditor vel ejus heredes illud acceptent, sed posse Debitorem, si velit, rem depositam iterum recipere, ita quidem, ut ejusdem liberatio a debito subsistat illibata, nec actio Creditoris, quam habuit, quamque per legitimam depositionem amisit, reviviscat. Ajunt enim 1. talem Debitorem, qui, cum potuisset & debuisset depositum recipere, non tamen recepit, habendum esse pro remittente vel donante debitum, ac pro eo, qui Juri pro se introducto renunciavit; ad exemplum ejus, qui Jurisdictionem, quam debuit & potuit exercere, non exercet, hic enim Jurisdictione sua cadit. arg. *Auth. statimur. C. de Episcop. &c.* Et ad exemplum *Vsfructuarii*, cujus jus non usu amittitur, per *l. 38. ff. de Vsufr. s. 3. Inst. Cod. l. 38. & seqq. ff. de servit. l. 14. & l. 25. Quibus modis usufructus amittatur.* 2. Insistunt; Eandem rationem, ob quam praescriptiones sunt introductae, ne scilicet dominia rerum in incerto sint, utque litium detur finis, etiam hic militare. 3. Aequius esse ducunt, ut res deposita, quam Creditor, praeter quem nemo alius fortius jus in illam habet ac Debitor, studio detrectat, & quasi pro derelicta habet, recipiatur iterum a Debitore, atque sic corruptioni aut interitui totali subtrahatur. 4. Cum omnia, quae oculis nostris subiecta videmus, a Sapientissimo Creatore in nostram utilitatem facta videamus, voluntati certe Divinae contrariaretur ac finem Dei sanctissimum impediret, qui rem, quae usui nostro inservire debet, otiosam relinqueret, quique locum Judicii inuili pondere per tale depositum oneraret.

Sed ficulnea & levidensia hæc esse argumenta, quis est, qui non deprehendat? Quod enim primum attinet, ab imaginaria, quam sibi fingunt, donatione & remissione debiti desumptum, illud statim corrui, si consideretur, donationem non præsumi, sed probari debere per *l. 25. pr. ff. de Probat.*

Factum autem Creditoris, dum debitum recusat, eo minus involvit remissionem, quo magis ex tali recusatione patet, Creditorem Jus suum sibi reservare voluisse. Si enim animum debitum remittendi habuisset, potuisset illud acceptum ferendo declarare, antequam ad oblationem & depositionem sese debitor accinxerit. Dum vero certas ob circumstantias ac causas, ex quibus sibi damnum vel inferri statim, vel imminere timet, rem oblatam nunc accipere detrectat, hoc ipso facto ostendit, se lubenter debitum accepisse, si metus ille abfuisse, & postea cum abfuerit, accepturum esse. Quomodo quæso talis Creditor pro tacite remittente ac donante habendus erit? Nec huc aliquid facere potest exemplum Vsfufruitarii jus suum negligentis; quoniam enim certos quosdam annos, præsentem nempe decem, absentem viginti *l. pen. §. 1. C. Vsfufr.* præfixit, intra quos nisi jure suo utatur, illo privatur, e contrario autem Creditori liberum leges relinquerunt, quandoquaque voluerit, rem depositam ad se trahere, nec ad ullum tempus observandum adstrinxerunt, clarissime elucescit, diversam esse nostri casus & illius rationem, nec ab hoc ad illum argumentari nos posse. Multo minus huc quadrat exemplum a neglecta Jurisdictione desumptum ex *Auth. statuimus. C. de Episcop.* In hoc enim loco Judex privandus dicitur Jurisdictione, non ideo,

ideo, quia plane non ea utebatur, sed quia Clericis & Ecclesiasticis personis justitiam denegare præsumsit.

Similiter respondemus ad argumentum 2um, quod ex ratione introductæ Præscriptionis exculpunt, asserimus enim, Præscriptionis usum nullum fuisse, nisi Legislatores Civiles certum ac definitum tempus iisdem præscripsissent, cujus lapsus vel negligentiam nostram vel animum pro derelicto habendi proderet atque inferret. Vbi autem certus annorum numerus Deposito Juris est statutus, quem, ne jure suo recipienti depositum cadat, observare tenetur Creditor? Quod insuper dicitur, Dominia rerum non debere esse in incerto, concedimus, sed ex supradictis evidens est, Debitorem tandiu Dominium rei depositæ sibi reservare, quamdiu Creditor illam non in suas recipit manus. Litium finis si attenditur, nulli adstruere dubitamus, illum etiam per Depositionem legitimam obtineri, quippe qua Debitor a debito liberatur, ita, ut nulla amplius contra eum Creditori supersit actio.

Quæ 3. de corruptione ac interitu rei depositæ avertendo objicitur, nihil aliud probat, quam Legislatores vel Judices in causa, ubi illa sunt metuenda, non male forte acturos, si certum aliquod Creditori moroso præfiniant tempus, intra quod rem recipiat, sique hoc elapso rem distrahant ac in durabiliorem transmutent materiam.

Idem etiam dicendum ad ultimam & 4^{am} quam de voluntate ad intentione Divina adducunt, rationem, posse nempe Legem justissimam æque ac Republicæ utilissimam ferri, quâ in casu injustæ reculationis & subsequenti legitimæ Depositionis Creditori injungeretur, ut intra certum tempus depositum recipiat, & hoc neglecto,

sto, sibi imputet, quod res deposita vel in aliorum vel in publicos usus convertatur. Sed legem talem latam fuisse, vel, ut ferretur, principem teneri, non videmus; multo minus ex illis sequitur, Debitorem liberatum manere a debito, si nullo cogente jure Depositum iterum ad se recipit.

Demonstremus potius, si hoc fiat, Debitorem de novo incipere Creditori suo obligari, ita, ut hic contra illum ad consequendum debitum valide agere queat. Nec obstat, quod ob *l. 66. §. 1. 7. de Legat. 11. & §. 6. Inst. de Noxal. Act.* actio semel extincta non revocetur; Perspicua enim & hanc ipsam objectionem tolerantia verba legimus in calce *l. 19. C. de Usuris*: Creditori scilicet actionem utilem ad exactionem pecuniarum non adversus Debitorem [NB] nisi forte eas receperit, sed contra Depositarium vel ipsas competere pecunias. Qui textus *MULLERO ad Struv. exerc. XLVII. §. 79.* ita clarus & expressus videtur, ut, si quaestio nostra proponitur, affirmativæ sententiæ esse tenaciter inhaerendum, dicat.

Hinc sequitur, licet per justam Depositionem liberatio ex parte Debitoris & amissio actionis directæ ex parte Creditoris contigerit, utiliter tamen conveniri posse Debitorem, qui rem debitam non sinit depositam, verum eam iterum possidere coepit. Ex ratione, quod hoc casu, quo receptio Depositi fit, fingatur Depositum nunquam factum esse, sicque omnia in pristinum reponantur statum. Indubiæ porro veritatis est, cessante causa cessare effectum, nunc autem, si legitima depositio erat causa liberationis, illa cessante & liberationem cessare, atque denuo obligationem ex parte Debitoris

bitoris inchoare, necesse est; ad eum etiam effectum, ut si deinde a Creditore interpellatus non solvat, quod debet, in mora constituatur Debitor. arg. l. 17. §. de Peric. & Comm. R. V. Quæ mora moram Creditoris ante commissam ita purgabit, ut, ceu supra laudatus Celeberr. NOODT C. 15. Tr. de fæn. ex congrua interpretatione legis 7. C. de Usuris. probare conatur, Debitor rursus ex eo tempore, quò interpellabatur, usuras similes iis ad quas ante Depositionem tenebatur, debeat præstare. Ait enim PAPIANVS in dicta lege: *quod si postea (post depositionem) ut solveret, moram fecerit, nummi steriles ex eo tempore non erunt.* Quæ verba casum nobis suppeditant, ubi Debitor post rite constitutum Deposicum Juris convenitur, & moram in solvendo facit. Nunc vero impossibile est, ut moram fecisse dicatur Debitor, qui rem depositam apud Judicem reliquit; ille enim solum morosus ex hypothesi Juris nostri vocatur, quid, quod debet & potest præstare, non præstat. Hinc eruditissime infert Dn. NOODTIVS, Papinianum velle, quod nummi steriles non erunt, id est, quod usuræ debeantur, non ex eo tempore, ex quo, ut solvat, conventus est, sed, quo conventus moram fecit; quod tunc demum fit, si Debitor nummos primum deposuit, deinde recepit, & postea conventus, ut solvat receptos nummos, non solvit. Ita enim, & non aliter, jure convenitur Debitor, & conventus, si cessatolvere, moram facit, atque ideo ad usuras præstandas tenetur. Nec potest hoc durum videri Debitori, qui actus ad sui liberationem a Legibus requisitos, per contrarium actum reddit irritos; sibi enim soli imputet, quod depositum

D

positum

positum sine necessitate recipiendo, & annullando, debitum quoque rursus in se recepisse ac liberationem, qua antea gaudebat, annullasse nunc censeatur.

Præter propositas quæstiones essent quidem circa hanc materiam plures aliæ delibandæ, verum cum hæc instituto nostro sufficiant, laborem illum aliis suscipiendum relinquo.

F I N I S.

COROL-

COROLLARIA.

Ex jure Civili.

I.

Specialis hypotheca secundi Creditoris præfertur generali prioris, qui scilicet aliunde potest sibi satisfieri.

II.

Mulier est privilegiata tam in personali quam hypothecaria actione, ut præferatur omnibus Creditoribus prioribus hypothecam habentibus, ratione dotis suæ.

III.

Mulier transiens ad secunda vota usum fructum sibi, a Marito priori relictum amittit qui liberis prioris matrimonii restituitur, & si est in mora expressa vel tacita restituendi, condemnatur ad omnes fructus

ctus quos percepit indebite; secus; aurem si lucrata fuerat plenum dominium nam tunc usumfructum non perdit.

I V.

Conjux transiens ad secunda vota non potest ullo titulo in secundum conjugem transferre plus, quam reliquerit uni ex liberis primi Matrimonii, cui minimum reliquit; nam quod ultra reliquerit, non valet, sed inter liberos æqualiter dividitur.

V.

Donatio inter uxorem & Virum facta tempore utriusque vitæ non valet; sed si ea facta sit & non revocetur, post mortem donantis effectum suum habet.

VI

Error in nomine proprio vel appellativo seu designativo singularis Rei vel personæ non officii testamento, nisi reddat dispositionem omnino incertam.

VII.

Judex non potest judicare nisi secundum acta & probata.

VIII.

Die Dominica debent iudices & officia
artium quiescere, tamen licita sunt opera ru-
ralia, quæ ex necessitate possunt expediri.

COROLLARIA.

Ex jure Canonico.

Judex secularis si Clericum per se distrin-
git aut condemnat excommunicari
debet.

II.

Cum agitur actione reali non sufficit rem
generaliter petere; sed debet ita specificari, ut
evitetur obscuritas & æquivocatio.

III.

Non tenetur Reus respondere libello
in actione personali, si non exprimitur causa
petendi.

IV.

Instituti in Ecclesiis patronatis per no-

D 3

vos

vos patronos mutari non possunt; nec vicissitudines per eos fieri debent.

V.

Si Patroni, Ecclesiæ vacantis intra tempus a Jure concessum neminem præsentant, Episcopus ordinabit Ecclesiam.

VI.

Quando Postulatio cum Electione concurrit, Postulatus duplo majorem, quam Eligendus, votorum numerum habere debet e. g. si 30. sunt Canonici, Postulatus ut habeat vota 20. requiritur.

VII.

Clericus suo privilegio fori absque effectu renunciat. Idem Jure Canonico pro laicis fideiubere prohibetur.

COROLLARIA.

Ex jure Feudali.

SI quis habens feudum decedat masculis & filiabus relictis, soli Masculi succedunt in feudum, non filia seu femina.

II.

Filia non succedit in feudo licet vasallus decesserit sine hærede, masculo nisi investitura facta fuerit in patre, ut filii & filia succedant in feudum.

III.

Maritus uxori non succedit in feudo, etiam femineo, nisi specialiter sit investitus.

IV.

Frater fratri, defuncto sine filio, non succedit in novo feudo, sed bene in antiquo.

V.

Alienatio, oppignoratio, venditio & quæ

quæcunque distractio feudi ex toto vel
ex parte sine permissione Domini, ad
quem Feudum spectat nulla est & emptori
bonæ fidei pretium restituitur.

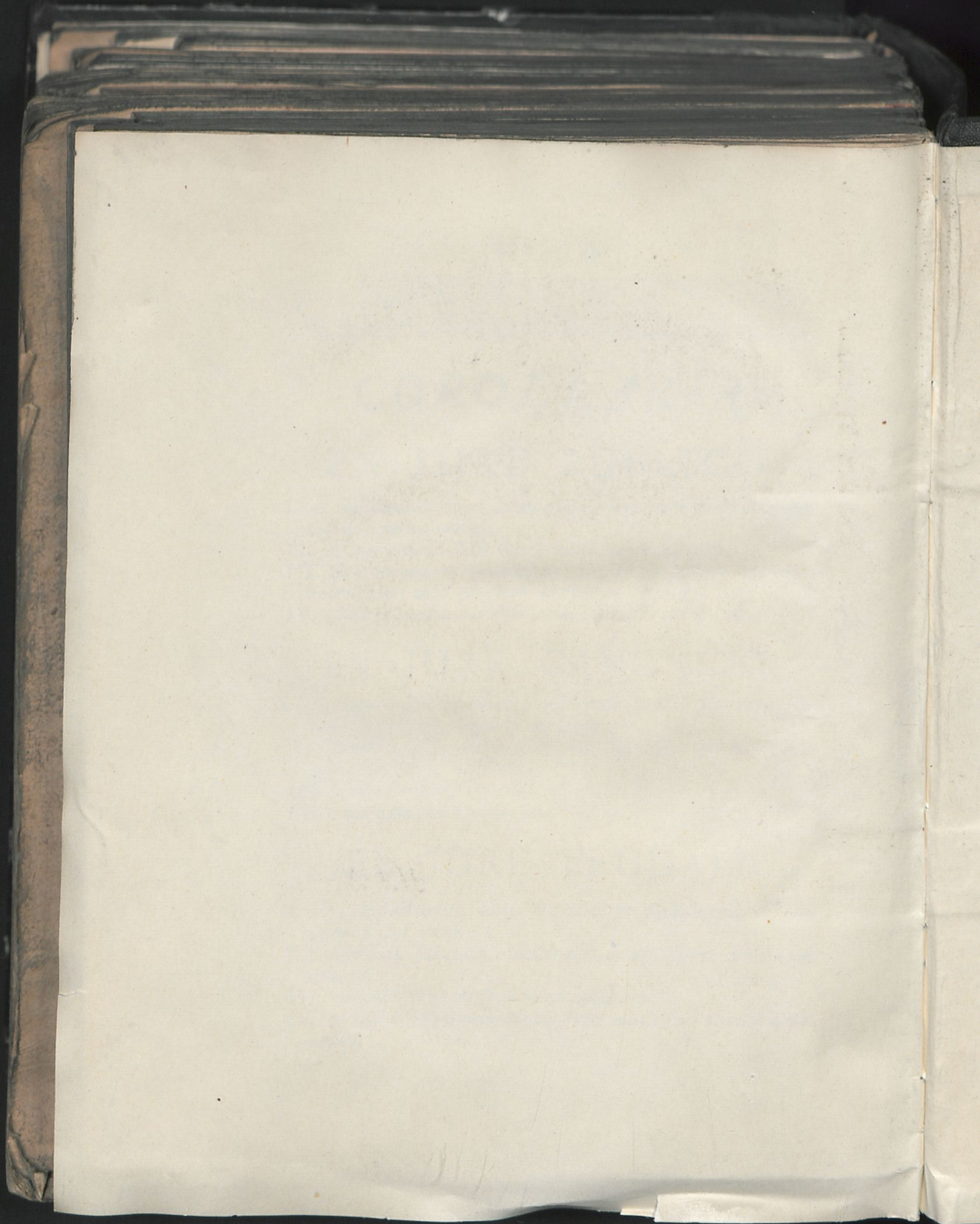
VI.

Dominus propter feloniam Commis-
sam in Vasallum, feudi proprietate priva-
tur, sicut contra vasallus feudo.

F I N I S.

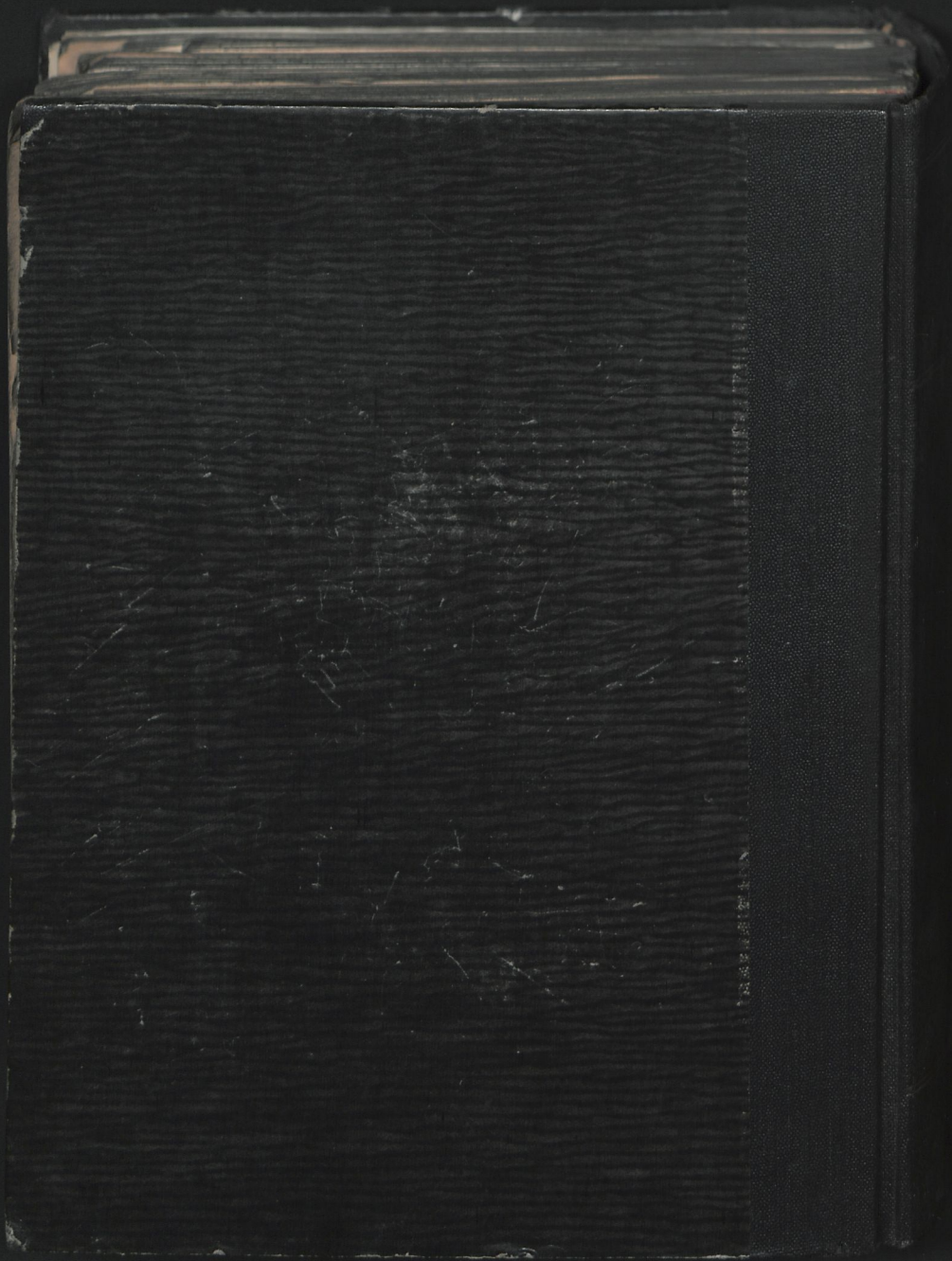

1018

ULB Halle
007 430 779

3

709.

11

1721,3

I. N. D. N. F. C.
DISSERTATIO INAUGURALIS
DE

DEPOSITO JURIS
SEU
CONSIGNATIONE

Quam
adjuvante Divino numine
ex decreto

Inclytæ Facultatis Juridicæ in Alma
Argentoratensium Univerſitate

PRO LICENTIA

Summos in utroque jure honores &
Privilegia Doctoralia
rite consequendi

Eruditorum Examine

ſubmittet ac ſolemniter defendet

JOH. BAPTISTA WENDEL,

de HAYANGE Wolmeringenſis.

Ad Diem 11. Mart. A. C. H. M. DCCXXI.
horis locoque ſolitis.

ARGENTINÆ,
Typis Typographiæ Regiæ.

